

RESSENYA

ELVIS MALLORQUÍ

El castell de Begur, 1052-1604. Estudi i edició de la venda del castell a la Universitat de Begur, Regencós i Esclanyà l'any 1604.

Ajuntament de Begur, Begur, 2004, 79 p.

Hi ha documents que marquen fites històriques en la història d'una comunitat humana, que assenyalen un abans i un després, que testimonien uns fets que –encara que siguin conseqüència d'un procés a vegades secular– poden canviar substancialment no tan sols la història d'aquella comunitat, sinó també el dia a dia dels seus components.

Per a Begur, Regencós i Esclanyà aquest és el cas de l'escriptura de venda del castell de Begur per part del seu senyor feudal, Carles de Vilademany i de Cruïlles, a la universitat dels llocs de Begur, Regencós i Esclanyà, el 23 de setembre de 1604. El document, conservat a l'Arxiu Municipal de Begur, testimonia una transacció que va suposar de fet el deslliurament del senyor feudal, llargament anhelat, i l'establiment d'unes cotes molt importants d'autogestió per part dels habitants dels tres llocs, encara que (cal no oblidar-ho) els drets i el sistema feudal continuaren pervivint encara durant més de dos segles i fou la mateixa universitat qui s'encarregà d'aplicar-los i gestionar-los.

L'acompliment del quart centenari d'aquest esdeveniment ha estat commemorat amb encert per l'Ajuntament de Begur, a través de l'Arxiu Municipal, sota la forma d'aquest, llibre, que conté una reproducció facsimil i una traducció al català (l'original és en llatí) del document en qüestió. L'estudi aprofita l'efemèride per fer un repàs a la història del castell de Begur i de la seva jurisdicció des del primer esment conegut, l'any 1052, fins al celebrat 1604 i àdhuc més enllà. L'autor del llibre, Elvis Mallorquí, és un medievalista que compta amb un ampli currículum d'estudis i publicacions, especialment centrats en la història medieval de les Gavarres i les comarques veïnes de la Selva, el Gironès i el Baix Empordà.

L'estudi fa un repàs històric per la jurisdicció feudal dependent del castell de Begur, tasca sovint gens senzilla a causa de la complicada i conflictiva xarxa de relacions feudals (jurídiques i administratives) que es va estendre entre els senyors locals, el poder reial, les parròquies i els representants directes de la població al llarg de bona part de l'edat mitjana i moderna. L'autor desenreda amb encert aquesta complexa trama al llarg de les planes del llibre i posa de manifest de quina manera la venda del castell, l'any 1604, va contribuir a simplificar i, per dir-ho en termes moderns, a optimitzar el govern local de Begur, Regencós i Esclanyà.

Igualment, aquest estudi ha servit per posar de manifest l'existència de diversos dubtes i llacunes sobre la història del castell de Begur, que la documentació escrita no cobreix i que només es podran pal·liar amb l'excavació arqueològica i la recuperació del monument, que és sens dubte un dels elements patrimonials més importants de Begur.

Joan Llinàs i Pol

